

Η ΕΤΑΙΡΑ ΠΟΥ ΕΓΙΝΕ ΑΥΤΟΚΡΑΤΕΙΡΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

ΤΑ ΤΡΕΛΛΑ ΣΥΜΠΟΣΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΣ

Τι γράφει ένα νεώτερο βιβλίο. "Όταν η Θεοδώρα δεν είχε ανέβει ακόμα στο θρόνο..." Ένα συμπόσιο στο μέγαρό της. Οι έξωφρενικοί χοροί της. Πώς διασκεδάζε μαζί με τους υπηρέτες της. Ή ύποπτη ρίζις των αρχόντων, κτλ. κτλ.

ΕΛΕΥΤΑΙΑ εξέδθη στο Παρίσι μία νέα βιογραφία της Θεοδώρας, της θρυλικής αυτής γυναίκας, η οποία, ξεκινώντας από τα κατώτατα κοινωνικά στρώματα, αφού κυλίστηκε επί αρκετά χρόνια στο βόρροχο της διαφθοράς, κατόρθωσε αργότερα με την ευρεία της να γίνη σύζυγος του 'Ιουστινιανού και αυτοκράτειρα της Νέας Ρώμης! Από την ενδιαφέρουσα αυτή μονογραφία, που αποτελεί συγχρόνως κι' ένα μεγαλειώδη πίνακα της ζωής στο Βυζάντιο κατά τον μεσαίωνα, παραλαμβάνουμε το παρακάτω κεφάλαιο, στο οποίο ο συγγραφέας, ο κ. Μαροέλ Μπριόν, μάς περιγράφει τον δαγυϊώδη βίο της Θεοδώρας, όταν η μέλλουσα αυτοκράτειρα του Βυζαντίου ήταν απλώς μία από τις πολλές «έλαφρες γυναίκες» της βασιλίδος των πόλεων...

«Η τύχη της Θεοδώρας — γράφει ο κ. Μαροέλ Μπριόν — άνοιξε από τον καιρό που η διαβολομένη αυτή νέα, άκοιλοψώντας τις σφαές συμβουλές της πολυπειρίας μητέρας της, έμαθε να περιφρονή τους άνδρες, να τους θεωρή υποζύγια, που μοναδικό τους προσομοίω έπ' της γής ελγον να εκπληρώνουν όλες τις επιθυμίες και τις ιδιοτροπίες των γυναικών. Ή Θεοδώρα δεν άργησε να καταλάβη πόσο είχε δίκιο η μητέρα της, λέγοντας πως οι άνδρες είνε άρχαίωδες, που παίζουν δίως να είνε επικίνδυνες από της στιγμής που θα κατορθώση μία γυναίκα να τους περάση ένα χαλκά από τη μύτη! Και τό χορταί αυτό, που πέρασε τά παιδικά του χρόνια γυρνώντας ξεπόλντο στους σκονισμένους λαϊκούς δρόμους του Βυζαντίου, μπήκε στη «μεγάλη ζωή» με σταθερά κι' άποικιστικά βήματα, άπληξημένη από κάθε πρόληψη, έτοιμη να θυσίαση και τά τελευταία ύπολειμμα της ηθικής της στο βωμό του λούσου και της πολυτέλειας. άποικισμένη να επιτύχη, ν' αναδειχθή...

Πριν περάσουν έξι μήνες, όλοι οι γλεντζέδες του Βυζαντίου μιλούσαν με λατώρα και θαυμασμό για ένα καινούργιο άστρο, που ελχε ανατείλει στο...νυχτερινό κόσμο του Βυζαντίου, στον κόσμο των δργαστών και σπουσιαστών... Σιγά-σιγά ελχε δημιουργηθή ένας θρύλος γύρω απ' αυτή τη γυναίκα, που περιφρονούσε συχνά και τους πλουσιότερους έμπορους της πρωτεύουσής, για να προσφέρει τά δελγητά της σ' έναν άεστού άλητη. Ή ευγενέστερες δέσποινες του Βυζαντίου — διαμάντια της άριστοκρατικής τάξεως της αυτοκρατορίας — μιλούσαν με φανερή φιλοφρόνια για τά κοσμήματα, τά μεταξωτά φορέματα και τά βαριότιμα έπιπλα αυτής της γυναίκας — άδιάφορο άν δλ' αυτά ήσαν δώρα των ημιμέρων φίλων της. Τί σημασία ελχε άν η Θεοδώρα ελχε άποκτήσει την πολυτέλεια αυτή έμπορευομένη τά κάλλη της, αφού ελχε γίνη; μία απ' τις προσωποειδήτες του Βυζαντίου, αφού δεν γινότανε χαμμάι μεγάλη τελετή, χωρίς να την προσκαλέσουν και αυτήν, αφού τά ισχυρότερα πρόσωπα του Βυζαντίου τό θεωρούσαν τιμή τους να λάβουν μέρος στα συμπόσια, που έδινε στο καλλιμάριαρο μέγαρό της;...

Άφηστε μας τώρα, άναγνώστα, να σας πάρουμε από τό χέρι και να σας οδηγήσουμε σ' ένα απ' τά συμπόσια αυτά, στο σπίτι της Θεοδώρας. Ή μεγάλη αίθουσα, στην οποία οι οικοδέσποινα έδινε τά γεύματα αυτά, ήταν βαρειά από τ' άρώματα που έβαιναν μέσα στα άσημένα έδάδια βάσα. Και γύρω απ' τό μεγάλο τραπέζι, τό στολισμένο με λουλούδια, καθόντουσαν οι πλουσιότεροι έμποροι του Βυζαντίου και της Άνατολής, οι μεγαλειότεροι άξιοματόχοι του κράτους.

Γιά δρεκτικό, η Θεοδώρα προσέφερε στους καλεσμένους της έναν χορό δικής της έμπνεύσεως. Ο χορός αυτός δεν ελχε κανένα σχεδόν βηματισμό. Ή οικοδέσποινα στεκόταν άκίνητη στη μέση του δωματίου και προσπαθούσε με επιδέξιους κυματισμούς των χεριών της, με λικνίσματα των γοφών της, με έλαφρά κινήματα του κεφαλιού της, με τά ρίγη που περνούσαν από τό λατινένο σάμα της, να μεταδώση στους θεατές μία συγκίνηση, άν όχι καλλιτεχνική, τρι-

λάχιστον αισθησιακή. Σαφνικά όμως η Θεοδώρα άρχισε να μιμνήται τους λαϊκούς γελοιοποιούς, που διασκεδάζαν τον κόσμο στον 'Ιππόδρομο, έπαναλαμβάνοντας τις άπρεπείς χειρονομίες τους και τους τόσο χυδαίους άστεϊσμούς τους. Και ήταν άληθινά περιεργο τό θέμα της λεπτοκαμωμένης και άρτιας αυτής γυναίκας, η οποία δεν δίσταζε να λήη χυδαίολογίες, που θά ντροπώντουσαν να τις προσφέρουν κι' αυτοί ακόμα οι άχθοφοροι του Χρυσού Κέρατος.

Μά όταν έρχόταν η ώρα του φαγητού, η Θεοδώρα ξεκινούταν σοβαρή. Θυμόταν πως ήταν η οικοδέσποινα και φρόντιζε πως να περιποιηθή καλύτερα τους καλεσμένους της. Και έπρεπε να τελειώση η παρέλασις των μαγείρων, που σερβίριζαν σε χρυσούς δίσκους από τά καλύτερα φαγητά, και ν' άρχίσουν οι οίνοχοοι να φέρνουν μέσα σε σκαλισμένους κρατήρες τά βαρειά κρασιά της Συρίας και της Άντιοχείας, για να άποικισή η Θεοδώρα να...ξαναγίνη η τραλή και εθθημη γυναίκα των διασκεδάσεων... "Όταν τό λογικό των συμπουσιαστών άρχισε να πνίγεται σιγά-σιγά μέσα στο κρασί, οι οικοδέσποινα έδινε πρώτη τό σύνθημα των δργίων της κραπάλης. Αυτή παρότνونه πρώτη τους καλεσμένους της ν' αφήσουν κατά μέρος κάθε δειλία και επιρύλαξη και να διασκεδάσουν όπως ήθελαν, ν' αφήσουν να εκδηλωθούν ελεύθερα όλα τά ένστικτά τους. Κι' αυτοί ακόμα οι πιο ψύχραμοι από τους συμπουσιαστές παρασέοντο από τη θύελλα της τρέλλας, που σίκωνε γύρω της η οικοδέσποινα, κι' έπεφταν ζαλισμένοι στη δίγη ενός άτελείου δργίου. Ή Θεοδώρα έβλεπε τότε τους υπηρέτες και τους μουσικούς κι' έβλεπε μόνη με τους άνδρες, για να συνεχίσουν τό γλέντι.

"Όταν τό γλέντι άναθε, η Θεοδώρα, ζαλισμένη από τις αναθυμιάσεις του κρασιού, πεθυμένη από τά βαρυνά ξεφωνητά τέσων άνδρών, πετούσε από την άγκυλία του ενός στα χέρια του άλλου, φιλώντας όλους τους καλεσμένους της, μοιράζοντας σ' όλους τά χάδια της, για να τους κινή όλους να εθθημήσουν...

Ή διασκεδάσις άγγιζε τότε τά όρια της παραφροσύνης, του παραξενιού. Κανείς πού δεν ήξερε τί έκανε εκεί μέσα.

Μά η Θεοδώρα δεν λημονούσε την ταπεινή καταγωγή της... Άφού λοιπόν κατέφερε νά μεθύση, να ρίξη σ' άνασθησία τους καλεσμένους της, έτρεχε — πάντοτε έλαφρή και εθθημη, διαφώντας πάντοτε για διασκεδάσις — στην κουζίνα, και συνέχιζε τό γλέντι με τους...υπηρέτες της. Ή οικοδέσποινα, που έβλεπε να σέρνονται στα πόδια της οι διασημότεροι άνδρες του Βυζαντίου, πετούσε τότε την πολυτελή άμφισία της, φορούσε μία άληή έσθητα και...σερβίριζε η ίδια τό προσοπιό της, σαν μία κοινή ύπηρέτρια!...

"Όσο διεφθαμένη κι' άν ήταν στα χρόνια εκείνα η κοινωνία του Βυζαντίου, δεν μπορούσε να μείνη παντοεινά άδιάφορη στο θλιβερό θέμα, που παρουσιάζε η ιδιωτική ζωή της Θεοδώρας, της διαμονομένης αυτής γυναίκας, που κατόρθωσε να πατήση με τά όδονα ποδαράκια της τους διατρεπικότερους άνδρες της αυτοκρατορίας. Μά η Θεοδώρα προσέβλεπε ότι θά έρχότανε μία μέρα που θά την κατηγορούσαν όλοι εκείνοι που τους περιφρόνησε, και φρόντισε ν' άποκτήση τέτοιες φίλιες, ώστε να μη τοιμά κανείς να την περάξη.

Κάποτε, κατά τη διάρκεια μιας παραστάσεως στον 'Ιππόδρομο, όταν η Θεοδώρα παρουσιάστηκε στο θεωρείο της μσόγγιμη, όπως συνήθειζε πάντοτε, μερικά λαϊκοί τύποι, πληρωμένοι από τη σύζυγο ενός μεγιστάνου, ο όποιος παραμελούσε τη γυναίκα του χάριν της Θεοδώρας, άρχισαν να την γυροχίζον και να της πετάνε λίτσες και πέτρες. Ένας εκατόνταρχος, φανατικός θαυμαστής της Θεοδώρας, διάταξε τους στρατιώτες του να πιάσουν τους ταραξίες και να τους μαστιγώσουν, ώσπου να πέσουν λιπόθυμοι.

Μά η Θεοδώρα, χωρίς να χάση την ψυχραιμία της, διάταξε τον εκατόνταρχο ν' άφήση ελεύθερους τους συλληφθέντας.

—Θάρρη μά μέρα, τού έλεπε, που οι ίδιοι αυτοί άνθρωποι, οι όποιοι μου πέταξαν σήμερα λίτσες, θά μ' έλευφρημήσουν στον 'Ιππόδρομο!...

Και η ημέρα αυτή ήθε προάγματι.

Τη μέρα εκείνη η κόρη ηταίρα ήταν αυτοκράτειρα του Βυζαντίου.

Ή αυτοκράτειρα Θεοδώρα με την ακολουθία της (Μουσείο της Ρωσίας)